

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 77 0 П 069049 21 Рев
Бања Лука, 05.10.2022. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Тање Бундало, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Даворке Делић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице - противтужене С.Д. из П., заступана по М.Б., адвокату из П., против туженог -противтужитеља В.П. из П., заступан по С.Т., адвокату из Б.Л., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог -противтужитеља против пресуде Окружног суда у Приједору број 77 0 П 069049 20 Гж 3 од 28.5.2021. године, на сједници одржаној дана 05.10.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се дјелимично усваја, обје нижестепене пресуде се преиначавају у досуђујућем дијелу одлуке о тужбеном захтјеву и у погледу одлуке о трошковима спора тако што се тужбени захтјев у цијелости одбија те свака странка сноси своје трошкове поступка.

У преосталом дијелу ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број 77 0 П 069049 19 П 2 од 02.11.2020. године утврђено је да је без правног учинка тестамент пок. З. Д., супруга тужитељице - противтужене (даље: тужитељица), сачињен дана 23.8.2004. године, а проглашен дана 14.6.2005. године, којим је туженом –противтужитељу (даље: тужени) остављен пословни простор у Ул. ... у П., са свим уређајима за рад фотографске радње. Са преосталим дијелом тужбеног захтјева тужитељица је одбијена, а тужени је у цијелости одбијен са противтужбеним захтјевом којим је тражио да се утврди да је по основу одржаја стекао право својине на наведеном пословном простору. Тужени је обавезан да тужитељици накнади парничне трошкове у износу од 3.000,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Приједору број 77 0 П 069049 20 Гж 3 од 28.5.2021. године жалбе странака су одбијене и првостепена пресуда потврђена.

Тужени је изјавио ревизију против дијела другостепене пресуде којим је његова жалба одбијена и то због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се обје нижестепене пресуде у побијаном дијелу преиначе тако да се тужбени захтјев одбије, а противтужбени захтјев усвоји, или да се другостепена пресуда у том дијелу укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужитељица није одговорила на ревизију.

Ревизија је основана.

Предмет спора је, између осталог, захтјев тужитељице за утврђење да је без правног учинка легат (пословни простор у П.) који је њен пок. супруг тестаментом оставио туженом као свом сестрићу, те захтјев туженог за утврђење да је по основу одржаја стекао право својине на том пословном простору.

Према утврђењу нижестепених судова, супруг тужитељице је умро дана ...2005. године, а за живота је сачинио тестаменте пред свједоцима од 23.8. и 21.10.2004. године, којима је сву своју непокретну и покретну имовину оставио тужитељици, изузев пословног простора у коме се налази фотографска радња, кога је као легат оставио свом сестрићу - туженом; овај легат је садржавао услов да тужени тужитељици до краја њеног живота мјесечно плаћа по 400 Еура те да јој се нађе при руци у случају болести и других недаћа; тужени је ове обавезе извршавао до 11.11.2013. године те по том основу исплатио тужитељици укупно 27.600 Еура; грађевинска вриједност спорног пословног простора, који има површину од 30 м², износи 36.214,00 КМ, док његова тржишна вриједност износи 54.949,00 КМ; тужени је преко 35 година обављао пословну дјелатност у предметном пословном простору и то првобитно са својим ујаком тј. супругом тужитељице, да би након његовог пензионисања самостално радио у фотографској радњи В.

Полазећи од наведених утврђења, нижестепени судови су закључили да тужени није испунио обавезе које је преузео према тужитељици када је прихватио легат који му је оставио ујак, а које обавезе нису биле временски ограничене, чиме је наступио раскидни одн. одложни услов, па су утврдили да остављени легат нема правно дејство. Истовремено су нижестепени судови нашли да тужени није савјестан посједник спорног пословног простора, будући да је знао да је власник истог његов ујак, ради чега су у цијелости одбили противтужбени захтјев.

Ревизија правилно указује да је одлука о тужбеном захтјеву заснована на погрешној примјени материјалног права.

Код тумачења тестаamenta мора се поћи од свих ријечи које су садржане у изјави израженој у тестаменту, а уз то узети у обзир и све друге околности које могу да објасне праву вољу завјештаоца (члан 88. Закона о насљеђивању - „Службени лист СРБиХ“ број 7/80 и 15/80, даље: ЗН). Утврђивање праве воље завјештаоца је фактичко питање.

У тестаменту од 23.8.2004. године пок. супруг тужитељице је предметни пословни простор оставио туженом као легатару, али га је обавезао да након његове смрти доживотно доприноси издржавању тужитељице у износу од по 400 Еура мјесечно те да јој се нађе при руци у случају болести и других недаћа. Наведену новчану обавезу тужени је извршавао све до момента када је збир његових давања премашао вриједност датог легата. Из овог чињеничног стања слиједи да је у смислу члана 92. ЗН престала обавеза туженог да доприноси издржавању тужитељице, па она неосновано у овој парници тражи да се утврди да је предметни легат без правног учинка. Наиме, сходно ст. 2. и 3. цитираног члана, легатар није дужан да извршава терете одн. обавезе наметнуте тестаментом ако те обавезе премашују вриједност његовог легата, у ком случају се терети сразмјерно смањују. Правилним тумачењем наведеног тестаamenta се може закључити да завјешталац није одредио нешто друго у односу на оно што је прописано цитираним одредбама члана 92. ЗН, при чему посебно ваља имати у виду да се, сходно члану 88. став 2. ЗН, у случају сумње одредбе тестаamenta требају тумачити тако да се примијени оно што је повољније за законског насљедника или за лице коме је тестаментом наложена нека обавеза. Тужени спада у ред законских насљедника завјештаоца који није оставио потомке (други насљедни ред - чл. 12. и 13. ЗН), а истовремено су му тестаментом наметнуте обавезе према тужитељици као тестаментарном насљеднику, па се у смислу цитираних одредби ЗН спорни тестамент одн. легат имају тумачити у његову корист.

На основу изложеног, а у смислу одредбе члана 250. став 1. Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), ваљало је одлучити као у ставу 1. изреке ове пресуде.

Насупрот томе, неосновани су ревизиони наводи којима се побија одлука о противтужбеном захтјеву. Нижестепени судови су правилно закључили да тужени, унаточ чињеници да дуги низ година држи у посједу спорни пословни простор у коме обавља пословну дјелатност, није савјесни држалац истога. Без државине таквог квалитета нема основе ни за стицање права својине по тој основи (члан 28. у вези са чланом 72. Закона о основним својинско-правним односима-„Службени лист СФРЈ“ број 6/80 и 36/90 те „Службени гласник Републике Српске“ број 38/03, а сада члан 58. у вези са чланом 312. Закона о стварним правима - “Службени гласник Републике Српске” број 124/08 до 107/19). Нижестепени судови су за изнијете закључке дали ваљане разлоге који су у складу са provedеним доказима и утврђеним чињеницама, које као исправне усваја и овај суд.

Како нису основани ревизиони приговори да су одбијањем противтужбеног захтјева нижестепени судови погрешно примијенили материјално право и да су починили повреде одредаба парничног поступка, то је у смислу члана 248. ЗПП у овом дијелу ревизију ваљало одбити као неосновану.

Обзиром да су и тужитељица и тужени одбијени са својим захтјевима, овај суд је у смислу члана 397. став 2. у вези са чланом 386. став 2. ЗПП одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Предсједник вијећа
Тања Бундало

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић